

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de avocatul Daniela Cojocaru în numele inculpatului Turculeț Dumitru și de ultimul, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 martie 2018 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2018, în cauza penală în privința lui

Turculeț Dumitru XXX, născută la data de XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 18.12.2017 pînă la 02.03.2018;

Instanța de apel de la 04.04.2018 pînă la 28.06.2018;

Instanța de recurs de la 18.09.2018 pînă la 19.12.2018.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 02.03.2018, cauza fiind judecată în procedura prevăzută de art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, Turculeț Dumitru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal și în baza acestei legi, condamnat la 3 luni închisoare, iar în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal condamnat la închisoare pe un termen de 1 an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru minori.

Conform art. 84 Cod penal pentru concurs de infracțiuni, pedeapsa definitivă prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră lui Turculeț Dumitru fiindu-i stabilit 1 an închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru minori.

Acțiunea civilă a părții vătămate Sclifos Vera, a fost admisă în principiu, dar lăsată fără examinare, explicându-i părții vătămate Sclifos Vera că, este în drept să se adreseze în instanță în baza principilor generale, în ordine civilă.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că, în perioada de timp de la 16.08.2017 ora 21:00, până la 17.08.2017 ora 07:00. cet. Turculeț Dumitru, având scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin deteriorarea lacătului a pătruns în automobilul de model „Dacia Logan” cu numerele de înmatriculare XXX, parcat în curtea blocului locativ din Șoseaua Hîncești-20, mun. Chișinău, care aparține cet. Boleac Victor, de unde a sustras din salon un telefon mobil model „HTC Disire 510” cu număr IMEI XXX, în care activa cartela SIM cu nr. XXXla preț de 5 000 lei, un navigator de model „Pioner” la preț de 1000 lei și automagnitola de model „Pioner” la preț de 600 lei, astfel pricinuindu-i părții vătămate Boleac Victor un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 6 600 lei.

Tot el, Turculeț Dumitru în perioada de timp de la 20.10.2017 până la 29.10.2017 ora 08-15, împreună și de comun acord cu minorul Draguțan Anatolie, urmărind scopul răpirii mijlocului de transport fără scop de însușire, din curtea blocului locativ din str. XXX, mun. XXX, au răpit un automobil de model „Volkswagen Golf, cu n/î.

XXX, estimat la suma de 2 000 Euro care conform cursului valutar al BNM din 29.10.2017 constituie 40 874.6 lei, automobil ce aparține cet. Sclifos Vera Anatolie, după care la 28.10.2017 au abandonat automobilul pe șoseaua Hâncești, mun. Chișinău.

Tot el, Turculeț Dumitru la 29.10.2017 în jurul orelor 22:30, având scopul răpirii mijlocului de transport fără scop de însușire, aflându-se în preajma blocului locativ nr. XXX din str. XXX, mun. XXX, s-a apropiat de automobilul de model „Renault-19” cu n/î. XXX care aparține cet. Lupeca Mihai și care era parcat fără supraveghere, folosindu-se de faptul, că nu este observat de nimeni, prin forțarea ușii portbagajului-spate, a pătruns în salonul automobilului, a pornit motorul și s-a deplasat de la fața locului într-o direcție necunoscută, ulterior în jurul orelor 23:30 a părăsit automobilul pe str. XXX, mun. XXX.

Tot el, Turculeț Dumitru în perioada de timp de la 07.11.2017, ora 21:00, până la 08.11.2017, în jurul orei 07:30, împreună și de comun acord cu minorul Draguțan Anatolie, având scopul răpirii mijlocului de transport fără scop de însușire, aflându-se pe str. XXX, mun. XXX, au răpit automobilul de model Renault 19 cu n/î XXX, care aparține cet. Lupeca Mihai și care era parcat fără supraveghere în fața blocului locativ str. XXX, mun. XXX, ulterior la 08.11.2017 aproximativ la ora 20:00, automobilul a fost depistat pe X XXX.

Tot el, Turculeț Dumitru la 14.11.2017, aproximativ la 01:30, având scopul răpirii mijlocului de transport fără scop de însușire, aflându-se în preajma blocului locativ nr. XX din str. XXX, mun. Chișinău, s-a apropiat de automobilul de model „Mercedes Benz” cu n/î. XXX, care aparține cet. Rudic Eduard și care era parcat fără supraveghere, folosindu-se de faptul că nu este observat de nimeni, în circumstanțe necunoscute a pătruns în salonul automobilului, a pornit motorul și s-a deplasat de la fața locului într-o direcție necunoscută, abandonându-l în or. Orhei.

Tot el în perioada de timp de la 01.12.2017, ora 21.00 până la 02.12.2017, ora 06.00, împreună și de comun acord cu minorul Draguțan Anatolie, având scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, au sustras automobilul de model „Nissan Sunny” de culoare argintie, cu n/î. XXX, care era parcat în curtea blocului locativ din șos XXX, mun. Chișinău ce aparține cet. Căpățână Vladimir, la preț de 1300 EURO care conform cursului valutar al BNM din 02.12.2017 constituie 26423 lei, deplasându-se într-o direcție necunoscută, ulterior la 03.12.2017 au vândut automobilul cet. Muntean Grigore la preț de 1000 lei MD, cauzând-i astfel părții-vătămate Căpățână Vladimir un prejudiciu material considerabil în sumă de 26423 lei.

3. Împotriva sentinței nominalizate a înaintat apel avocatul Cojocaru Daniela în numele inculpatului Turculeț Dumitru, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei penale, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului Turculeț Dumitru să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă conform prevederilor art. 186 alin. 2 lit. b), d), art. 192/1 alin 2 lit. a), art. 70 alin. (3), art. 79 alin. (1) Cod penal, art. 364/1 Cod procedură penală, stabilindu-i o pedeapsa sub forma de munca în folosul comunității.

În motivarea apelului declarat, apelantul a indicat că, cauză penală a fost examinată în procedură simplificată, în baza prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza urmăririi penale, inculpatul a recunoscut integral fapta incriminată și nu neagă săvârșirea infracțiunii, a conștientizat acțiunile sale, s-a căit sincer.

Totuși, la stabilirea pedepsei, instanța de fond, nu a luat în considerație și nu a supus aprecierii circumstanțele reale ale cauzei, precum și cele personale, căința sinceră de fapta comisă, faptul că, în urma comiterii infracțiunii, condamnatul a conștientizat fapta comisă, poziția condamnatului față de consecințele survenite.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2018, a fost admis parțial apelul avocatului Cojocaru Daniela în numele inculpatului Turculeț Dumitru, casată sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunță în această parte o nouă hotărâre, după cum urmează:

Lui Turculeț Dumitru, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.186 alin.(2), lit. b), d) și 192/1 alin.(2), lit. a) Cod penal, a-i stabili în baza art.186 alin.(2), lit. b) și d) Cod penal, cu aplicarea art.70 și 79 Cod penal, o pedeapsă de 3 luni închisoare, cu executare în penitenciar pentru minori, în baza art. 192/1 alin.(2), lit. a) Cod penal, cu aplicarea art.70 și 79 Cod penal, o pedeapsă de 8 luni închisoare, cu executare în penitenciar pentru minori.

În conformitate cu art.84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin absorbirea pedepsei mai ușoare de cea mai aspră, a-i stabili definitiv o pedeapsă de 9 luni închisoare, cu executarea pedepsei într-un penitenciar pentru minori.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit corect starea de fapt și de drept ce corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate corect, instanța de fond încadrând just acțiunile inculpatului Turculeț Dumitru în baza dispozițiilor art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal și anume „furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit de două persoane și cu cauzarea de daune în proporții considerabile” și art.192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, „răpirea mijlocului de transport, adică răpirea mijlocului de transport fără scop de însușire săvârșit de două persoane ”.

Cauza penală a fost examinată în instanța de fond în ordinea procedurii simplificate pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în baza art. 364¹ Cod procedură penală, or, până la începerea cercetării judecătorești în baza cererii autentice și personale înaintate de către inculpatul Turculeț Dumitru, fiind asistați de către avocat, cu asigurarea dreptului la apărare prin prezența apărătorului, a declarat personal prin înscris autentic că recunoaște vina integral, cunoaște probele acumulate la faza urmăririi penale, nu are careva obiecții asupra probelor, nu solicită prezentarea altor probe și a solicitat examinarea cauzei penale în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod procedură penală.

Potrivit textului apelului înaintat, apărarea a invocat ca temei de casare a sentinței instanței de fond faptul că, prima instanță incorect a individualizat aplicarea pedepsei, pedeapsa numită de prima instanță fiind una prea aspră, neținând cont de minoratul inculpatului la momentul comiterii infracțiunii ca circumstanță excepțională.

Instanța de apel a constatat că, acesta și-a găsit confirmarea la judecarea apelului declarat, fiind atestate temeieri de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate în partea individualizării și stabilirii pedepsei, ori, inculpatul este născut la data de 22.10.2000, astfel se constată că la momentul comiterii infracțiunilor -16.08.2017, 20.10.2017, 29.10.2017, 07.11.2017,14.11.2017 și 02.12.2017 inculpatul avea vârsta de 17 ani.

Astfel, pedeapsa prevăzută art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, în baza căruia inculpatul a fost recunoscut vinovat, prevede pedeapsa cu amendă în mărime

de la 650 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 4 ani.

Astfel, pedeapsa prevăzută art.192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal în baza căruia inculpatul a fost recunoscut vinovat, prevede pedeapsa cu închisoare de la 3 la 5 ani.

Instanța de apel a reținut că, în conformitate cu prevederile art. 70 alin. (3) Cod penal, la stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduse la jumătate.

În baza art. 79 Cod penal (1) ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională.

Instanța de apel, la aplicarea și individualizarea pedepsei inculpatului Turculeț Dumitru a ținut cont de prevederile art. 7, 70, 75, 76, 77, 79 Cod penal, de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite - infracțiunea comisă fiind mai puțin gravă prin prisma art. 16 Cod penal, de personalitatea inculpatului, vârsta minoră, de circumstanțele atenuante și agravante

Totodată, instanța de apel la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului a ținut cont de prevederile art. 37 din Ansamblul de reguli minime ale Organizației Națiunilor Unite pentru minori (Regulile de la Beijing și Regulile de la Tokyo), că în cazul copiilor, se poate recurge la privarea de libertate doar ca la o măsură extremă și pentru perioada cea mai scurtă care se impune. Detenția ca măsură extremă sau cu ultim mijloc, în corespundere cu standardele internaționale un copil nu trebuie să fie privat de libertate în afară de cazurile *când a comis o infracțiune legată de aplicarea violenței sau a comis în mod persistent infracțiuni serioase, grave* și nu există alte căi de a reacționa. Faptul că nu există alte căi potrivite de a reacționa nu se referă la situația că nu sânt alternative, ci că aplicarea lor nu ar fi eficientă. Statul în acest sens odată cu acceptarea aplicării privațiunii de libertate trebuie să prevadă un șir de alternative pentru aceasta. Simpla condamnare cu suspendare fără alte acțiuni ulterioare (supraveghere, implicare în programe) nu este o alternativă suficientă și chiar este ineficientă. În aplicarea detenției trebuie de ținut cont că cu cât este mai mic copilul cu atât este mai contraindicată privațiunea, la fel și în cazul când copilul la prima sa faptă comis.

În corespundere cu standardele naționale și internaționale un copil nu trebuie să fie privat de libertate în afară de cazurile când a comis o infracțiune legată de aplicarea violenței sau a comis în mod persistent infracțiuni grave și nu există alte căi de a reacționa, iar faptul că nu există alte căi potrivite de a reacționa nu se referă la situația că nu sunt alternative, nefăcând trimitere la art. 70, art. 79 Cod penal, instanța de fond i-a aplicat eronat inculpatului pedeapsa în baza art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, la 3 luni închisoare, iar în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, la 1 an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru minori. Conform art. 84 Cod penal pentru concurs de infracțiuni, pedeapsa definitivă prin absorbirea pedepsei mai

ușoare de pedeapsa mai aspră lui Turculeț Dumitru fiindu-i stabilit 1 an închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar pentru minori.

În acest context, instanța de apel a menționat că, în cazul minorilor instanța de judecată urmează să țină seama de nevoile speciale și variate ale minorilor și de diversitatea măsurilor posibile, prevăzute de lege de aplicare a pedepsei copilului. O asemenea atitudine față de minorii delincvenți este prevăzută în Ansamblul de reguli minime ale Organizației Națiunilor Unite pentru minori (Regulile de la Beijing). Punctul 17 din Ansamblul de reguli minime reglementează principiile directe care guvernează judecata și luarea hotărârii.

În context, instanța de fond urma să întreprindă toate măsurile prevăzute de lege pentru a aplica inculpatului minor pedeapsa non-privativă de libertate sau pentru a-i stabili o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege (art. 79 Cod penal).

Instanța de apel la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Turculeț Dumitru, care a comis infracțiunea fiind minor, a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 70 alin. (3), 75, 76, 77, 78-79 Cod penal, art. 364/1 al. (8) Cod de procedură penală, de gravitatea infracțiunilor săvârșite - inculpatul a comis mai multe infracțiuni mai puțin grave conform prevederilor art. 16 Cod penal, săvârșirea sustragerilor și răpirii unităților de transport, fiind pentru el deja o îndeletnicire, iar potrivit cazierului judiciar, acesta de mai multe ori (începând din 2013 până în 2017) ar fi comis 25 de sustrageri și răpiri a unităților de transport, cauzele penale fiind încetate pe motivul neatingerii vârstei de tragere la răspundere penală și împăcarea părților (f.d. 119-120-verso, vol.II), la locul de trai Turculeț Dumitru se caracterizează negativ, duce un mod de viață antisocial, face abuz de băuturi spirtoase, a fost supus multiplelor aduceri la organul de poliție în legătură cu conflictele cu părinții și vecinii, precum și de comiterea de infracțiuni, circumstanțe ce în ansamblu indică la aplicarea unei pedepse reale cu închisoare.

În aceste împrejurări, instanța de apel a considerat că, lui Turculeț Dumitru urmează să-i fie stabilită o pedeapsă cu închisoare, însă cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin. (8) Cod procedură penală, art. 70 alin. (3), art. 79 alin. (1) Cod penal, fapt ce nu a fost întreprins de către prima instanță.

5. Nefiind de acord cu hotărârile menționate, avocatul Daniela Cojocaru în numele inculpatului Turculeț Dumitru și de ultimul, declară recurs ordinar prin care solicită casarea acestora cu remiterea cauzei penale la rejudecare în instanța de apel. Recurenții invocă dezacordul cu individualizarea pedepsei aplicată inculpatului fiind prea aspră, motivând că, instanța de apel nu a luat în considerație deplină de faptul că, cauza a fost judecată în procedura simplificată în baza art. 364/1 Cod de procedură penală, inculpatul la săvârșirea infracțiunilor a fost minor, anterior nu a fost judecat.

5.1. Potrivit prevederilor art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul, a prezentat referință privind opinia asupra recursului declarat de avocatul Daniela Cojocaru în numele inculpatului Turculeț Dumitru și de ultimul, prin care a menționat că, este de poziția respingerii acestui recurs, deoarece decizia instanței de apel este justă și corespunde prevederilor legale. Totodată, recursul urmează a fi inadmisibil deoarece este declarat peste termen.

6. Verificând argumentele invocate în recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii

instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Conform materialelor, în ședința de judecată din 28 iunie 2018, apărătorul ales prin contract de inculpat, a declarat că, „inculpatul Turculeț Dumitru refuză să se prezinte în instanță și solicită examinarea cauzei în lipsa lui” (f.d. 150, vol. 3).

Tot în aceeași ședință a fost pronunțat dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, fiind înștiințat despre pronunțarea integrală a deciziei la 12 iulie 2018 (f.d. 151, vol. 3).

Reieșind din faptul că, inculpatul nu a fost prezent la pronunțarea deciziei integrale, cu toate că a cunoscut despre data și ora desfășurării, instanța de apel a expedit copia deciziei integrale acestuia la 12 iulie 2018, fapt ce se confirmă prin scrisoare de însoțire (f.d. 166, vol. 3).

În atare împrejurări, Colegiul penal accentuează că, în speța dată, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel pronunțate la 12 iulie 2018 a expirat la 13 august 2018.

Aceste date certifică faptul că termenul de 30 zile de contestare cu recurs a deciziei instanței de apel, stabilit de art. 422 Cod de procedură penală nu a fost respectat, deoarece recursul în cauză a fost declarat la data de 03 septembrie 2018 (f.d.173-175 vol. 3) și prin urmare, Colegiul penal consideră că recursul în cauză a fost depus peste termen.

La acest capitol, instanța de recurs reamintește că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Raportând situația reținută în cauză la prevederile art. art. 422, 432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, rezultă că recursul declarat de inculpatul Cebotari Oleg este inadmisibil, fiind declarat peste termen.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de avocatul Daniela Cojocaru în numele inculpatului Turculeț Dumitru și de ultimul, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 martie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2018, în cauza penală în privința lui **Turculeț Dumitru XXX**, deoarece recursul este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **18 ianuarie 2019**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan